

05

A

596

I. N. SS. & I. T.
DISPUTATIO THEOLOGICA
De Bonis Operibus

Ex Matth. V. vers. 16.

Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, glorificentq; patrem illum vestrum, qui est in caelis.

SUB PRÆSIDIO
VIRI SUMME REVERENDI, MAGNIFICI, AMPLISSIMI
ATQVE EXCELLENTISSIMI

DN. JOHANNIS DEUTSCHMANNI,
SS. Theol. Doct. ejusdemq; P.P. longè celeberrimi, Alumnorum Electoralium Ephori gravissimi p. t. Facultatis suæ **DECANI**
dignissimi

Dn. Patroni, Præceptoris atq; Promotoris studiorum summo honore ac cultu sempiternum colendi, prosequendi,

IN ALMA LEUCOREA

Publico eruditorum examini

proposita

à

M. CHRISTIANO BEATO KENZELMANNO,

Trebizâ Saxone Serenisf. Elect. Sax. Alumno

AUTORE & RESPONDENTE

IN AUDITORIO MAJORI

XV. Cal. Junii Anni 1683.

WTITENBERGÆ, Typis Viduæ AUGUSTI BRÜNINGII.

976 A 50

I. N. J.

Magnam sanè circa hanc maximam impendèrè operam Viri incomparabiles, omniumq; temporum consummatissimi, eà quidem copià ac perspicuitate, ut ne minimum quidem intermisisse videantur, & propterea materia hæc per se perspicua inerudità meà non indigeat opellâ, attamen assistente divini Numinis gratia cramben bis coctam iterum recoqui ad animum proposui, & materiam hanc, quantum quidem vires meæ, in tam arduo labore tenues, imò tenuissimæ permiserint, pertractare brevissimis juxta dicti istius Christi ductum Matth. 5. v. 16. sic luceat &c. institui, non dubitans, quamvis labor hic nec ipsi materiæ nec illorum, qui pervolverint eum, expectationi responsurus sit, tamen à nonnullis laudem aliquam conatum esse consecuturum. Et ne multis utar circuitionibus, ad rem ipsam me accingo.

S. I. Eximiam certè calumniam de studio bonorum Operum interdicto Pontificii in Ecclesiam nostram Evangelicam introduxèrè, sicut ipsa notat Aug. Conf. Art. 20 pag. 15. & 16. dum non dubitarunt, doctrinam nostram traducere, tanquam prohibentem B. Opera. Quam calumniam ipsignem graviter ac nervosè refutarunt Viri olim de Ecclesiâ Christi meritisissimi, & hodierno quoque tempore præclarè à Consummatissimis nostrorum temporum Doctoribus Theologis refutatur ex innumeris penè sacri codicis dictis, è quibus bona opera juxta Lutheranorum publicam doctrinam ut necessaria introducuntur, inter

A

inter

inter quæ & locum obtinet dictum Christi adductum, ex quo evidentissimè, bona opera non esse prohibita, sed potius mandata, convincitur.

§. 2. Dictum hoc Christi de B. O. ordine si evolendum, & nominalis & realis observetur tractatio necesse est, quarum prima circa nomen versatur, & absolvitur onomatologia, altera circa rem ipsam, de quâ sermo est, & declaratur pragmatologia.

§. 3. Onomatologiam quod attinet, illa juxta methodum Philologorum tria respicit, Etymologiam, Homonymiam & Synonymiam, illa nominis originem, ista ambiguitatem vocis, hæc deniq; æquipollentiam designat.

§. 4. Originem, s. Etymologiam Bonorum O. quod concernit, de quibus Christus in hoc dicto loquitur, dicuntur ista ita ab operando, & non externas solùm, ac in oculos incurrentes actiones, sed etiam internos affectus cordis, & motus voluntatis designant, & ideò de totâ renatorum novâ obedientiâ, tam internâ, quàm externa, tam habituali, quàm actuali, piorum justitiâ accipiuntur. Appellatione enim B. Operum Scriptura complectitur etiam renovationem interiorem, bonam voluntatem, bonam conscientiam. Cur autem sanctis Dei hominibus appellatione Operum potius, quàm habituum, vel affectuum, uti placuerit, tribus argumentis à Gerharo Theologo olim summo probatur, quæ hic allegabimus: (1) cum omnis laus veræ virtutis in actione consistat, cunq; (2) opera externa notiora internis qualitatibus & affectibus, deniq; (3) cum sola renatorum opera sint Bonorum Operum encomio digna: non renatorum opera moraliter, ac juxta Theologiam in speciem bona sunt, vel coram Deo umbræ tantùm ac larvæ virtutis, imò peccata, ut disertè Apostolus Rom. 14. v. ult. quod non ex fide est, peccatum est, vocat, Bona dicuntur à beare, quod idem est ac juvare, prodesse

desse, felicem reddere, non quod nos beent, aut hodie
beare possint, sed quia ut opera bona à renatis ceu subje-
ctis bonis, ut effectus fidei proficiuntur, dum bene per-
guntur à renatis. Non enim juxta Regulam Theologo-
rum, ex nominibus, sed ex adverbis opera bona judicanda
sunt. Quando enim homo bonum opus nos bene facit,
non est dicendum bonum opus. Bona dicuntur non abso-
lutè, sed in suo genere; non ex dignitate operantis intrin-
secà, sed ex perfectione infinità meriti Christi, omnes
operum nostrorum imperfectiones perfectè obtegente.
Bona dicuntur, quia fides per ea ἐνεργεμένη Gal. 5. v. 6. LXXVI

§. 5. Evoluta Etymologia B. O. Homonymiam ag-
gredimur. Multifariam B. O. accipiuntur. Sumuntur vel
in sensu divino, quatenus eminenter Deo competunt, præ-
fertim Spiritui Sancto, cui studium B. O. propter opus
sanctificationis peculiariter appropriatur. Spiritus S.
enim omnia in omnibus operatur I. Cor. 12. 6. Spiritus S.
facit, ut in Dei præceptis ambulemus Ezech. 36. 27. vel in
sensu Angelico, Angeli enim opera peragunt, dum λειτουργία
Deo ministrant, ipsum καὶ κηρύττει celebrant. Es. 6. 3.
dum Jussa ejus expediunt, & hominibus voluntatem Dei
annunciant, dum pios custodiunt in omnibus viis Dei Ps.
91. 11. Heb. 1. 14. Tandem in sensu humano, quo referuntur
ad homines, quibus competunt B. O. Naturalia, vel
Phyfica, Moralia vel Ethica, Civilia vel Politica, Dome-
stica vel Oeconomica, Artificialia vel Technica. Utr Ma-
gnificus Dn. D. Praeses hanc homonymiam prolixè
ostendit in explicat: Compendii Hutteriani. Neutrum
autem horum omnium hoc loco explicandum venit.
Considerantur etiam h. l. non κακοζήλται, quæ sine præcepto
divino, nulla cum utilitate proximi, sed tantum vel super-
stitionis vel ostentationis gratiâ suscipiuntur. Neq; εὐλο-
γησικῶν, & electitii cultus, qui humano saltem iudicio

& intentione privatâ adinventi sunt: de his enim dictum est frustra me colunt mandatis hominum. Matth. 15. v. 8. 9. Neq; etiam opera gentilium, etiamsi in suo genere bona & honesta: ea enim coram Deo peccatis accensentur, quia absq; fide sunt, de quibus dictum est Ps. 16. non libabo libamina eorum, nec adsumam nomen eorum in labia mea. Sed tandem opera Spiritualia, vel Theologica, quæ ad normam legis divinæ præscripta, ex operatione Spiritus S. renati s. fideles quotidie peragunt, quæ ex fide fiunt, quæq; gloriæ Dei & utilitati proximi inserviunt, juxta illud Ezech. 20. 19. in præceptis meis ambulate & judicia mea custodite, & facite ea: Et sabbatha mea sanctificate, ut sit signum inter me & vos & Matth. 5. 7. Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur & Gal. 5. 6. fides per charitatem operatur. In hoc sensu, videlicet spirituali & Theologico, h. l. Bona Opera proponuntur. Prolixè illa opera quæ renati peragunt, ostendit B. Chemnitius Art. de B. O. Quæst. 2. Exam. decret. Concil. Trident. pag. 176. seqq.

§. 6. Titulos varios honorarios B. O. enumerat facer codex, eosq; vel simplices, vel typicos, vel conjunctos. Smplices, ubi vocantur donum per gratiam Rom. 5. 15. Nova creatura in Christo 2. Cor. 5. 17. Gal. 6. 15. Renovatio, Ephes. 4. 37. Colos. 3. 10. Novitas vitæ Rom. 6. 4. Novitas Spiritus Rom. 7. 6. Cor novum & mundum Ps. 51. 12. Novus homo Ephes. 2. 15. & plures alios, quos omnes allegare multum temporis & spatii requireret. Typicos si inspiciamus, B. O. nominantur, sacrificium justitiæ, hostia viva, Deo placens, spiritualis Ps. 4. 6. sacrificata sacrificium justitiæ Ps. 51. 19. Quemadmodum enim sacerdotes T. V. offerre debebant sacrificia, ita & nos, à Christo Jesu facti sacerdotes, Deo & Patri Apoc. 1. 6. offerimus spirituales hostias acceptabiles Deo per Christum 1. Pet. 2. 5.
Con-

Conjuncti tandem sunt ; facere justitiam Deut. 27. 10. facere mandata Dei Lev. 20. 8. ut alios ejusmodi titulos honorarios phrasibus conjunctis denotatos , quibus B. O. insigniuntur , sicco prætereamus pede. Vid. plura in Gerh. l. c.

§. 7. Missa evolutione nominali , s. onomatologia progressum facimus ad tractationem realem , sive pragmatologiam quæ & definitione, & divisione absolvitur.

§. 8. Definitionem exhibet ipsum dictum Christi, siquidem ex ipso & genus, & differentia , à causis petita, nec non affectiones B. O. demonstrari ac declarari possunt.

§. 9. Genus in hac definitione sunt actiones, ad quas animum intendit Christus vocabulo lucis, dum dicit: sic luceat lux vestra; nam ut lucis naturalis actio consistit in lucendo, vel illuminando, sic etiam lucis spiritualis actio consistere dicitur in mystica *ἐνεργεία*, qua vita luce charitatis, vel bonis operibus illuminatur : Sumuntur autem actiones h. l. latè , & generaliter, tum pro *ἐνεργεία* quatenus sunt in fieri, sive ipsâ operatione, tum pro *ἐνεργήματι*, seu *ἀποτελέσματι*, quatenus jam effectæ.

§. 10. Differentia desumpta est à causis ; causæ autem istæ sunt vel internæ, vel externæ. Internæ, materia & forma, externæ efficiens & finis.

§. 11. Materia B. O. sunt actiones internæ & externæ, seu, uti B. Dn. D. Jacob. Martini th. 16. ex Bucan. pag. 331. loquitur, res ipsæ, circa quas ejusmodi opera versantur, & quas tractat, præscribitq; lex moralis, uti Paulus ostendit Phil. 4. 8. fratres, quæcunq; pudica, quæcunq; vera, quæcunq; justa, quæcunq; sancta, quæcunq; amabilia, quæcunq; bonæ famæ, si qua virtus si qua laus disciplinæ, hæc cogitate. Neq; enim ulla res creata, jus habet instituendi aliquid, quo Deus colatur, uti Christus testatur Matth. 15. 9. sine causa solunt me, docentes doctrinas & mandata hominum.

§. 12.

§. 12. Forma bonorum operum duplex est vel absoluta, sive legalis, vel relata, sive Evangelica. Hæc essentialis, illa accidentalis. Forma absoluta legalis essentialis est ἐννομία, seu conformitas cum lege Dei imò ipsa lex moralis, quatenus in sacris literis est revelata, secundum quam omnia nostra opera sunt instituenda, & ea opera quæ aliter peraguntur, quæ legem divinam negligunt, & à normâ recedunt, non bona sed mala opera jure nominantur. Nullum enim opus verè dici potest bonum, nisi mandatum sit à Deo, qui solus omnis boni normam ac regulam in lege sua, cujus Epitome est Decalogus, perfectissimè proposuit: Deut. 12. 8 Non faciat quisq; quod in oculis ipsius rectum videtur: sed quod præcipio tibi, hoc tantum facias, ne addas quicquam nec minuas.

§. 13. Graviter hinc errare Pontificios, qui libet evidenter videt, dum varios suos cultus electitios, consilia de coelibatu, de virginitate, de fictitiâ paupertate, obedientia &c. pro perfectissimis Bonis operibus venditant.

§. 14. Forma altera relata, seu Evangelica, & quidem accidentalis (quæ aliàs & Causa instrumentalis recipiens à Balduino in Ind. Generali Epl. Paul. appellatur, aliàs & à Summè Rev. Dn. D. Præside, Causa Organica, si non omni, tamen certo quodam respectu, in Theol. suâ Pos. Pol. loc. de B. O. th. 3.) fides est, ex quâ procedere debent Bona opera. Quicquid non est ex fide peccatum est. Rom. 14. v. ult. sine fide impossibile est placere Deo. Heb. 11. 6. & sine fide etiam illa, quæ videntur Bona opera in peccatum vertuntur Aug. 1. 3. ad Bonif. c. 5. Tom. 7.

§. 15. Excusis B. O. causis internis, jam justo ordine externæ vendilandæ veniunt, nim. Efficiens & Finis. Est autem causa efficiens duplex alia primaria eaq; vel principalis, vel minus principalis seu instrumentalis, alia secundaria,

§. 16.

§. 16. Causa efficiens primaria Deus est, præsertim ipse Spiritus S. cui B. O. studium propter opus sanctificationis peculiariter appropriatur, qui mentem verbo illuminat, & voluntatem spiritualiter renovat Ps. 51. 12. dum autem Spiritum S. B. O. causam efficientem appellamus, intelligimus non solum Spiritum S. sed simul Deum Patrem & Filium, siquidem idem est, sive unam, sive tres nominemus personas, & præterea Spiritus S. unus est cum Patre & Filio Deus, ideoq; Spiritus S. disertâ mentione, non excluduntur Pater & Filius, sed per appropriationem quandam Spiritui Sancto id tribuitur, quod est totius SS. Trinitatis opus. Patri adscribuntur à Filio Joh. 5. 17. Pater meus usq; modo operatur, & ego operor. Filius sibi ipsi appropriat Joh. 15. 4. 5. dicens: Manete in me: & ego in vobis, sicut palmes non potest ferre fructus à sememetipso, nisi manserit in vite: sic nec vos nisi manseritis in me: & nostro in dicto se non minus ut causam efficientem introducit, dum ad B. O. facienda nos incitat: sic luceat lux vestra &c. Spiritus S. tandem dicitur causa efficiens, quia Spiritus S. in viâ rectâ B. O. nos ducit, Ps. 143. 10.

§. 17. Causa efficiens Minus principalis vel instrumentalis (& ut cum Balduino loquar, offerens) B. O. est verbum & quidem propriè verbum Evangelii, non tamen ita, ut penitus excludantur præcepta legis; per ea enim prius corda hominum præparantur, ut de hinc operæ Evangelii eo melius radices agere queant, quod & Christus non solum hoc loco, sed & alibi testatur: verba, quæ ego locutus sum vobis, Spiritus & vita sunt Joh. 6. 63. & Paulus Gal. 3. 24. lex pædagogus noster fuit in Christo, ut ex fide justificemur, uti §. 12. vidimus.

B

§. 18.

§.18. Causa efficiens secundaria s. subjectum B. O. sive principium operans bonum est homo justificatus, agens hic ex viribus supernaturalibus, in renovatione acceptis Rom. 7. 22. cap. 8. 14. Ephes. 2. 10. Homines renati sunt subjectum; soli enim illi, qui ex Deo nati sunt, & à Dei Spiritu regeniti, opera verè bona faciunt. Alloquitur quidem in specie Christus Apostolos suos, & ipsis imperat, ut lux prædicationis, quæ verbo adstruitur, exemplo bonæ operationis confirmetur. Ne ut Pharisaorum doctrina, veritas Evangelii contemnatur, qui dicebant, & non faciebant, imponebant gravia & importabilia, nolabant autem ea suo digito movere. De quo Aug de doctr. Christ. lib. 4. cap. 27. Qui sapienter & eloquenter dicit, vivit autem nequiter, erudit multos dicendi studio, quamvis animæ suæ inutilis. Multis itaq; profunt dicendo, quod post tamen non faciunt: sed longè pluribus prodescent, faciendo quæ dicunt. In Genere autem Christus omnibus dicit: Luceat lux vestra, sed non multi huic voci obtemperant, non igitur omnes etiam constitui possunt subjectum B. O. Sola enim arbor bona fert fructus bonos, putris autem arbor fert fructus putres. Non potest arbor bona fructus malos ferre, neq; arbor mala fructus bonos edere Matth. 7. 17. 18. Dicitur homo causa à Nonnullis propinqua, quia à voluntate ejus, qui regeneratus, quatenus ea est renovata, immediatè profluunt B. Opera. Causa secundaria dicitur, quia potentia, vel voluntas illa non à propriâ virtute, sed à Spiritu S. excitata, & ad operandum habilis reddita; nempe, qui adest, servat & agit in convertis B. O. Himmel. Syntag. Disput. p. 267. 268. Dicitur principium operans, non quod ipse homo vires habeat agendi per se, sed in Christo per Spiritum S., & quia vires istas exerit, & ad usum transfert.

§. 19.

§. 19. Antequàm recto tramite ad causam finalem pedem ponimus, prius breviter de causa meritoria B. O. dicemus. Est autem illa ipse Christus totius generis humani Redemptor, qui & ipse opera tanquam efficiens causa requirit, tanquam causa meritoria vel Mediator instruit, atq; perficit in aureo hoc à se prolato dicto: & præterea aspiciamus in autorem fidei & consummatorem Jesum, inquit Epistola ad Heb. 12. 2. hinc Paulus dicit Ephes. 2. 10 conditi sumus in Christo Jesu ad bona opera, quæ præparavit Deus, ut in eis ambulemus. Hinc A. C. Art. 6. de B. O. Qui confidit, operibus se mereri gratiam, is aspernatur Christi meritum, & gratiam, & quærit sine Christo humanis viribus viam ad Deum, cum Christus de se dixerit; Ego sum via, veritas & vita.

§. 20. Hinc refutantur Sociniani, docentes rectitudinem & bonitatem operum non pendere à fide in Christum Jesum; it. Arminiani, qui existimant doctrinam de gratuita peccatorum remissione, & justitia per fidem Jesu Christi avocare homines à studio B. O. Cum Multo magis è contrario dicamus doctrinam de B. O. per fidem Jesu Christi nos instigare potius, ut eò magis operibus innitiamur propter Christum.

§. 21. Restat ut brevissimis adhuc in contemplatione causarum de causa finali agamus: egregiè autem hanc nobis declarat Christus & duplicem eam constituit, partim erga Deum, partim erga proximum.

§. 22. Finis bonorum O. ultimus, summus s. principalis, Deum respicit & in ultimis dicti nostri verbis continetur: ut patrem nostrum cœlestem glorificemus. Finem autem hunc principalem introducit ad inanem gloriam repellendam: non enim in B. O. debemus opinionem vulgi & propriam, sed Dei potius quærere gloriam, uti in Concordia sua Evangelica Guido Carmelit. ad Matth.

cap. 5. observat pag. 160. Non enim nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam Ps. 115. 1. Quicquid non dirigitur ad hunc finem, id quamvis videatur bonum, tamen non est verè bonum opus, inquit August. Non gloriatur sapiens in sapientia sua, neq; gloriatur dives in divitiis suis, sed in hoc gloriatur, quod me sciat, & cognoscat, dicit Dominus Jer. 9. 23. sumus enim ideò per Christum redempti à peccatis, ut in posterum serviamus Deo, justitiæ, consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem; ut quomodo Christus surrexit à mortuis per gloriam patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus. Rom. 6. 4. quia Spiritus S. ideò nos per baptismum regennuit, & sanctificavit, ut abjectis peccatis novum hominem induamus, & sectemur justitiam & sanctitatem Eph. 4. 24. Ut glorificent B. O. nostra Deum. Matth. 5. 16. ut declaremus nostram gratitudinem erga Deum. Rom. 12. 1.

§. 23 Hinc colligimus: Quæcunq; opera etiam per se bona, & à Deo præcepta, non fiunt debito fine, in gloriam Dei, per accidens fiunt peccata. Actiones enim finibus judicantur. Hinc cum Christus dicit; luceat lux vestra coram hominibus, ut videant, non vult, ut cum Pharisæis ac Monachis ideò opera faciamus, ut videantur ab hominibus. Matth. 6. 1. sed potius ut ad gloriam Dei, & utilitatem proximi dirigantur.

§. 24. Finis alter minus principalis secundarius, & intermedius concernit partim proximum, partim nosmet ipsos. Finis proximum concernens etiam in hoc dicto Christi proponitur, & nil aliud intendit, quam officiis nostris proximum juvare, & sublevare, & si res requirat etiam animas ponere pro fratribus Matth. 22. 39. hinc dicitur, ut coram hominibus opera bona faciamus, quò videantur nim. & sensu, & usu nostra bona opera, cum in scripturis

pturis videre practicè sæpius usurpetur, nim. ut Opera nostra videant, eadem ad usum suum adhibeant, & in hoc usu salutis suæ destinato maxime gaudeant. Plura Vid. in Himmel.

§. 25. Finis secundarius nosmetipsos concernens nim. fulgor Christianæ dilectionis, luceat lux vestra, nam fides nostra lucet in igne charitatis, seu dilectionis; & honore spiritualis adoptionis, ut videamur, tanquam filii cælestis patris per opera bona (1) quia regenerati sumus ex aqua & spiritu, ut simus nova creatura in Christo Rom. 6. 2. (2) quia sumus filii lucis, exornemus igitur nostram professionem juxta Christi mandatum in hoc dicto. (3) ut edamus veros fructus fidei, & demonstremus nostram vocationem. (4) ut discrimen appareat inter Christianos & hypocritas, fidem vivam & mortuam. Plura videantur in Himmel, Syntag. pag. 170.

§. 26. Hactenus de definitione, jam unico saltem verbo de divisione B. O. dividuntur illa passim à Theologis variè, partim in opera legis & Evangelii, justitiæ & gratiæ, & hæc distinctio ex causa efficiente est desumpta: partim, ratione subjecti, nempe hominis renati, in interna & externa; partim ratione objecti in opera prioris & posterioris tabulæ: partim ratione diversæ bonitatis quædam opera dicuntur moraliter & civiliter bona, quædam verò spiritualiter, Plura vid. in Gerh.

§. 27. Restat ut Coloptonis loco aliquas hujus materiæ affectiones attingamus.

§. 28. Necessaria esse B. O. ex ipso dicto, & mandato Christi dilucidissimè patet; Loquitur enim in modo potenciali, luceat lux vestra; sciatis, esse severissimum meum, patrisq; mei mandatum, ut in bonis operibus ambuletis. Plura de hac necessitate videantur in Expl. Compend, Hutt, Summè Reverend, Dn. D. Præsidis.

§. 29. Objiciunt quidem hoc loco Pontificū ex doctrina A. C. sequi bona opera non esse facienda, propterea quod docet, hominem justificari solā fide sine operibus; item bona opera actum justificationis non ingredi. Verum committunt h. l. fallaciam causæ, unius enim rei variæ possunt esse ut fines ita & causæ; licet igitur non ideò facienda ut homo iis justificetur, ac vitam æternam promereatur, tamen quia à Deo sunt mandata.

§. 30. Necesitas autem hæc non est coactionis. Deus quidem B. Operum studium non permittit liberum, sed seriò svadet & urget, ut fidem operibus bonis testentur & declarent, interim tamen non armatâ manu nos ad faciendā bona opera cogit; bona enim opera à Spiritu spontaneo proficiscuntur; non enim homo justificatus impellitur à principio externo, ut præter & contra voluntatem benè operetur.

§. 31. Necesitas etiam non ita accipienda, q̄s. uti Interemistæ & Majoristæ docent, bona opera adeò necessaria sint ad salutem, ut nemo sine bonis operibus salvatus sit, aut salvari possit. Necesaria esse bona opera ad salutem Pseudo Apostolorum assertio est, Act. 15. 1. 2. 3. 4. & omnibus Scripturæ dictis planè contrariatur: Imò ipsum exemplum latronis in cruce longè aliud docet, utpote, qui, licet bonorum operum extremè fuerit inops, tamen salvatus esse depredenditur Luc. 23. 43.

§. 32. Impudentissimè econtra Johannes Islebius Agricola, & ejus successores urserunt bona opera legis ad salutem esse pernicioſa, legem ad Curiam, non Ecclesiam pertinere &c. siquidem non sequitur, quicquid non facit ad salutem consequendam, illud est perniciosum, alio enim

enim respectu necessarium esse potest. Vid. Kromay. Theol. Pos. Loc. XII. de B. O. pag. m. 682. ad finem.

§. 33. Hinc B. O. non libera cum Andrea Musculo, nec ad salutem perniciofa cum Nicolao Amsdorffio statuenda sunt.

§. 34. Alteram affectionem B. O. facimus Imperfectionem. Opera qualia qualia sint hominum renatorum & fidelium, non tamen attingunt intrinsecæ perfectionis gradum, ita ut coram Deo perfecta censeantur. Evincit hoc illud Christi Luc. 17. 10. Omnia si feceritis, quæ præcepta sunt vobis, dicite, servi inutiles sumus, quod debui-
mus facere, fecimus. Sumus ut immundus omnes nos, & sicut panniculus abjectissimus omnes justitiæ nostræ. Es. 64. 4.

§. 35. Impingunt hic Anabaptistæ & Schyvenckfeldiani eò perfectionis assurgere posse censentes hominem renatum, ut sit sine omni labe: contrarium jam demonstratum ex adductis locis, it: Arminiani docentes: à regeneratis præstari posse opera, quæ ita perfecta sint, ut nullo carnis nostræ vitio sint inquinata, neq; ullis digna poenis, sed longe aliud demonstrat Paulus 2. Cor. 3. 5. non sufficientes sumus cogitare aliquid à nobis quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est. Tu Domine, omnia opera nostra operatus es in nobis Es. 62. 12.

§. 26. Opera hæc nostra mininè vitam æternam mereri possunt. Siquidem non ex operibus justis, quæ fecerimus nos, sed ex sua misericordia salvavit nos. Tit. 3. 5. gratia sumus salvati per fidem (& hoc non ex nobis, Dei enim donum est,) non ex operibus ne quis gloriatur. Eph. 2. 8. reservatio secundum electionem gratuitam facta est. Quod si per gratiam, jam non ex operibus: alioquin gratia
jam

jam non est gratia, sin ex operibus, jam non est gratia, alioquin opus jam non est opus.

§. 37. Falsò igitur statuit Concilium Tridentinum opera mereri vitam æternam, ut & simpliciter repetunt ac stabiliunt scholasticorum commenta de merito condigni, quod sc: opera in hac vita in charitate facta, ex condigno mereantur vitã æternam; hoc est, quod vita æterna ex debito justitiæ divinæ retribuenda sit bonis operibus.

§. 38 Bona opera esse meritoria vitæ æternæ communis est Papistarum opinio; nonnulli etiam blasphemant esse satisfactoria, ut Gregorius de Valentia Tom. 3. disput. 7. Q. 20. de indulgentiis.

§. 39. Arminiani docent, Deum conferre piis vitam æternam, ut mercedem operibus ipsorum debitam. Si autem salvamur Dei gratia, Ephes. 2. 8. 9. fide, & non ex operibus. Gal. 2. v. ult. satis evidenter eò astringitur, quod operibus nostris vitam æternam mereri hautquaquam possimus.

§. 40 Placent autem nostra B. O. Deo, & habent promissionem hujus & futuræ vitæ 1. Tim. 4. 8. dignitas accessoria ex fide accedere debet, de quã §. 14. Id est, meritum Christi omnes operum nostrorum imperfectiones perfectè tegens verã fide apprehendi debet, inq; eã fide opera nostra peragamus.

§. 41. Multæ aliæ B. O. affectiones recenseri possent, sed quia brevissimis de hâc materiã disserere proposuerã, igitur hîc subsisto, & de reliquis B. O. affectionibus, lectorẽ remitto ad disput. Theol. de B. O. ex Aug. Confes. à Magn. Dn. D. Præside, methodicè repetitã & prolixè conscriptam. Interim Deo T. O. M. gratias submissas pro concessa gratia refero, dicens ex intimis cordis visceribus.

SOLI DEO SIT GLORIA !

05 A 596

ULB Halle 3
003 762 041

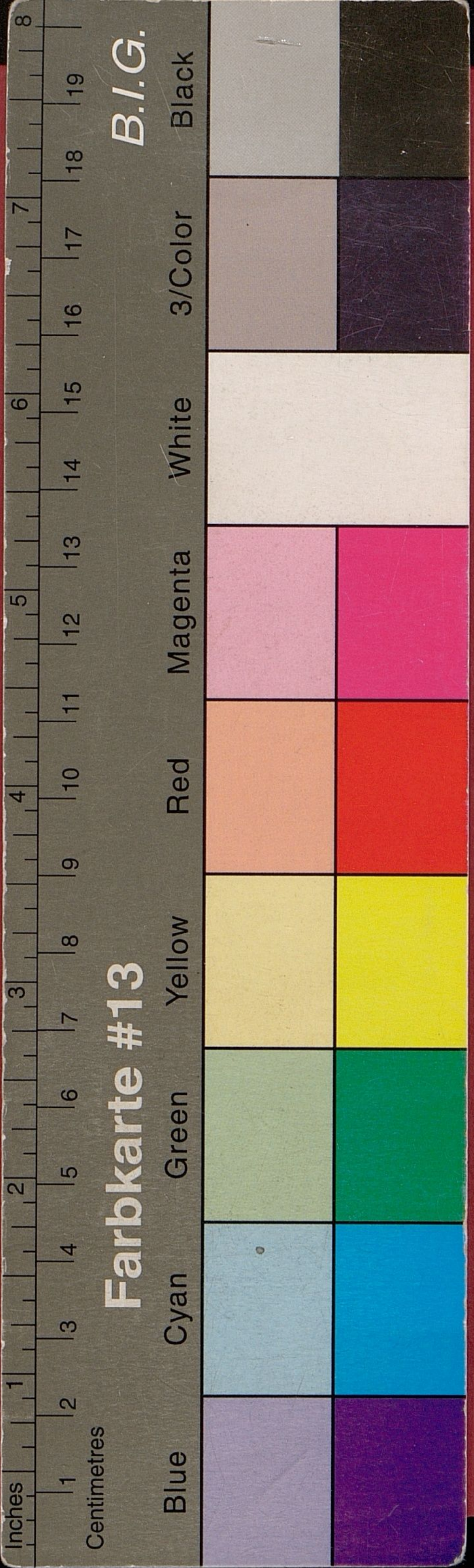

1077

60.

I. N. SS. & I. T.
DISPUTATIO THEOLOGICA
De Bonis Operibus

Ex Matth. V. vers. 16.

Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, glorificentq; patrem illum vestrum, qui est in caelis.

SUB PRÆSIDIO
VIRI SUMME REVERENDI, MAGNIFICI, AMPLISSIMI
ATQVE EXCELLENTISSIMI
DN. JOHANNIS DEUTSCHMANNI,
SS. Theol. Doct. ejusdemq; P.P. longè celeberrimi, Alumnorum Electoralium Ephori gravissimi p. r. Facultatis suæ DECANI
dignissimi

Dn. Patroni, Præceptoris atq; Promotoris studiorum summo honore ac cultu sempiternum colendi, prosequendi,

IN ALMA LEUCOREA

Publico eruditorum examini

proposita

à

M. CHRISTIANO BEATO KENZELMANNO,

Trebizâ Saxone Serenisf. Elect. Sax. Alumno

AUTORE & RESPONDENTE

IN AUDITORIO MAJORI

XV. Cal. Junii Anni 1683.

WTITENBERGÆ, Typis Viduæ AUGUSTI BRÜNINGII.

